

УДК 637.5

Мартинюк І. О., к. т. н., доцент, **Ромашко І. С.**, к.т.н. ©
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів, Україна

РОЗРОБКА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО ХІМІЧНОГО СКЛАДУ БІЛКОВО - ЖИРОВИХ ЕМУЛЬСІЙ НА ОСНОВІ БІЛКОВИХ КОМПОЗИЦІЙ З АМАРАНТОВИМ БОРОШНОМ

В статті розглядаються питання використання рослинних білкових заміників м'ясної сировини в технології комбінованих м'ясних виробів.

Досліджується можливість використання рослинних білкових композицій на основі амарантового борошна з борошном інших видів рослинної сировини для приготування білково – жирових емульсій для м'ясних продуктів.

Предметами досліджень були: жир свинячий, вода, білкові композиції на основі амарантового борошна з іншими видами борошна (у співвідношенні 50: 50):

№1: Пшеничне борошно + цільне борошно амаранту;

№2: Вівсяне борошно + цільне борошно амаранту;

№3: Кукурудзяне борошно + цільне борошно амаранту;

№4: Горохове борошно + цільне борошно амаранту;

№5: Соеве борошно + цільне борошно амаранту.

Розроблено білково – жирові емульсії на основі амарантового борошна з борошном інших видів рослинної сировини, проаналізовано показники їх загального хімічного складу.

Встановлено вплив вмісту білкових композицій на показники загального хімічного складу білково – жирових емульсій. Визначено переваги та перспективи використання білково – жирових емульсій у технології варених ковбасних виробів.

Ключові слова: амарант, соя, пшениця, горох, композиція, рослинний білок, харчова цінність, біологічна цінність, білково – жирова емульсія, технологія.

УДК 637.5

Мартинюк І. А., к. т. н., доцент, **Ромашко І. С.**, к.т.н.
Львовский национальный университет ветеринарной медицины
и биотехнологий имени С. З. Гжицкого, г. Львов, Украина

РАЗРАБОТКА И ИССЛЕДОВАНИЕ ОБЩЕГО ХИМИЧЕСКОГО СОСТАВА БЕЛКОВО – ЖИРОВЫХ ЭМУЛЬСИЙ НА ОСНОВЕ БЕЛКОВЫХ КОМПОЗИЦИЙ С АМАРАНТОВОЙ МУКОЙ

В статье рассматриваются вопросы использования растительных белковых заменителей мясного сырья в технологии комбинированных мясных изделий.

Исследуется возможность использования растительных белковых композиций на основе амарантового муки с мукой другими видами растительного сырья для приготовления белково - жировых эмульсий для мясных продуктов.

Предметами исследований были: жир свиной, вода, белковые композиции на основе амарантовой муки с другими видами муки (в соотношении 50: 50):

№1: Пшеничная мука + цельная мука амаранта;

№2: Овсяная мука + цельная мука амаранта;

№3: Кукурузная мука + цельная мука амаранта;

№4: Гороховая мука + цельная мука амаранта;

№5: Соевая мука + цельная мука амаранта.

Разработаны белково - жировые эмульсии на основе амарантовой муки с мукой других видов растительного сырья, проанализированы показатели их общего химического состава.

Установлено влияние содержания белковых композиций на показатели общего химического состава белково - жировых эмульсий. Определены преимущества и перспективы использования белково - жировых эмульсий в технологии вареных колбасных изделий.

Ключевые слова: *амарант, соя, пшеница, горох, композиция, растительный белок, пищевая ценность, биологическая ценность, белково - жировая эмульсия, технология.*

UDC 637.5

Martynyuk I. O., c. techn. s., docent, **Romashko I.S.**, c. techn. s.
*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
named after S. Z. Gzhyskyj, Lviv, Ukraine*

DEVELOPMENT AND STUDIES GENERAL CHEMICAL COMPOSITION PROTEIN - FAT EMULSIONS BASED PROTEIN COMPOSITIONS WITH AMARANTH FLOUR

The article deals with the use of plant protein raw meat substitutes in technology combined meat products.

The possibility of using plant protein compositions based on amaranth flour with flour other types of plant material for the preparation of protein - fat emulsions for meat products.

Under study were: pork fat, water, protein composition based on amaranth flour with other types of flour (in the ratio 50: 50):

№1: Wheat flour + milk amaranth flour;

№2: oatmeal + milk amaranth flour;

№3: corn flour + milk amaranth flour;

№4: pea flour + milk amaranth flour;

№5: Soy flour + milk amaranth flour.

A protein - fat emulsions based on amaranth flour with flour other types of plant material analyzed indicators of overall chemical composition.

The influence of the protein content of the compositions on the overall performance of the chemical composition of protein - fat emulsions. Advantages and prospects of protein - fat emulsions in technology cooked sausages.

Key words: *amaranth, soya, wheat, peas, composition, vegetable protein, nutritional value, the biological value, protein - fat emulsion, technology.*

Вступ. Аналіз хімічного складу насіння амаранту свідчить про його високу харчову та біологічну цінність, що обумовлює можливість використання цієї культури у складі комбінованих харчових продуктів. Насіння амаранту містить в середньому 15 – 17% білка, 5 – 8% жиру і 3,7 – 5,7% клітковини, що вище, ніж в більшості зернових культур [1,3].

Можливість використання білка амаранту в технологіях м'ясних продуктів залежить від його функціональних властивостей. Функціональні властивості білків змінюються в широких межах залежно від способів підготування білкових продуктів, методів оцінки їх функціональності, а також присутності супутніх речовин – пектинових, харчових волокон, клітковини тощо [5].

Білок амаранту володіє високими емульгувальними властивостями. Суміші (білкові композиції) амарантового борошна з іншими видами борошна показали хороші показники харчової цінності [4].

Матеріал і методи. Об'єктами досліджень були розроблені БЖЕ. Предметами досліджень – жир свинячий, вода, білкові композиції на основі амарантового борошна з іншими видами борошна (у співвідношенні 50: 50): №1: Пшеничне борошно; №2: Вівсяне борошно; №3: Кукурудзяне борошно; №4: Горохове борошно; №5: Соеве борошно.

Для приготування емульсії проводили гідратацію білкових композицій у кутері. Потім додавали подрібнену на вовчку з діаметром отворів решітки 2 – 3 мм жиросировину. Обробку сумішей продовжували до утворення сметаноподібної консистенції. Загальна тривалість приготування емульсій становила 6 – 8 хвилин.

Хімічний склад БЖЕ визначали за загальноприйнятими методиками.

Результати дослідження. Для дослідження впливу рослинних білкових композицій на основі амаранту на загальний хімічний склад БЖЕ використовували результати досліджень хімічного складу білкових композицій [1].

За контроль було взято БЖЕ з амарантовим борошном (№ 0), яку рекомендовано для виробництва варених ковбасних виробів [2]: вода – 50%, жир – 10%, амарантове борошно – 40%.

Результати наших досліджень свідчать про те, що при додаванні білкових композицій на основі амарантового борошна до складу БЖЕ у всіх варіантах рецептур знизився вміст білка і збільшився вміст жиру в межах розрахованої кількості.

За рахунок доданого свинячого жиру кількісний вміст таких білків дещо знижується, але якісно – вони більш повноцінні, оскільки білки комплементарні один одному за вмістом лімітуючих амінокислот.

Таблиця 1

**Загальний хімічний склад БЖЕ на основі білкових композицій
амарантового борошна з іншими видами борошна.**

Зразки білкових композицій з амарантовим борошном 50:50	Волога, %	Білки, %	Жири, %	Мін. речовини, %	Заг. вуглеводи, %
№0	16,34	15,11	9,21	2,96	56,38
№1	15,06	12,24	4,18	3,28	65,24
№2	19,66	14,31	8,21	4,11	53,71
№3	13,61	13,17	5,28	4,65	63,29
№4	16,47	17,19	5,16	4,81	56,37
№5	25,82	19,38	7,43	5,21	40,14

Незначне збільшення вмісту жиру в емульсіях обумовлене також додаванням жиру до складу БЖЕ.

Вміст золи та вуглеводів змінювався співставно їх вмісту в доданих композиціях рослинних білків.

Висновки. Виконані дослідження підтвердили, що загальний хімічний склад БЖЕ на основі амарантового борошна знаходиться в межах розрахованої кількості для БЖЕ, що вводяться до складу варених ковбасних виробів. Крім того, розроблені емульсії дозволять зберегти ніжну та соковиту консистенцію м'ясних виробів.

Перспективи подальших досліджень. Розроблені БЖЕ можна використовувати у технології варених ковбас, сосисок, сардельок. Застосування БЖЕ дозволить нормалізувати консистенцію готових виробів, забезпечить стабільність дозволить раціонально використати жиромісну сировину, підвищить харчову та біологічну цінність м'ясних продуктів.

Література

1. Мартинюк І.О. Перспективи використання комбінованих рослинних білків у м'ясних виробках / І.О. Мартинюк // Науковий вісник ЛНУВМ та БТ. – Том 12, № 3(45). – Ч.4. – Львів: ЛНУВМ та БТ. – 2010. – С.41 – 44.
2. Мартинюк І. О. Удосконалення технології варених ковбасних виробів з використанням амаранту: дис. к. т.н.: 05.18.04 / Мартинюк Ірина Олександрівна. – К.: 2007. – 212 с.
3. Кононков П. Ф. Амарант: перспективная культура XXI века / П. Ф. Кононков, В. К. Гинс, М. С. Гинс. – М.: ВНИИССОК РАСХН, 1998. – 36 с.
4. Жаринов А.И. Основы современных технологий переработки мяса / А.И. Жаринов. – М.: Протеин Технолоджиз Интернэшнл, 1994. – 213 с.
5. Джемсен Г. Семена как источник белка для людей / Г. Джемсен // Белки семян зерновых и масличных культур / Под ред. Дж. Инглэтт. – М.: Колос, 1977. – С. 25 – 42.

Рецензент □ д.с.-г.н., професор Цісарик О.Й.